

Tekenen, handenarbeid, textiele werkvormen (oude stijl en nieuwe stijl)

Correctievoorschrift VWO

Voorbereidend
Wetenschappelijk
Onderwijs

20 | 02

Tijdvak 2

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 punten, zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;
 - 3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

5 Voor deze toets kunnen maximaal 67 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

6 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer (artikel 42, tweede lid, Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO).

Dit cijfer kan afgelezen worden uit tabellen die beschikbaar worden gesteld. Tevens wordt er een computerprogramma verspreid waarmee voor alle scores het cijfer berekend kan worden.

3 Antwoordmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Huygens en Van Campen

Maximumscore 2

- 1 twee van de volgende:
- symmetrie (langs lengteas)
 - gebaseerd op modulair systeem
 - de rechthoekige opzet, of: toepassing van rechthoeken
 - het centraal geplaatste trappenhuis (middenachter)

per juist antwoord

1

Maximumscore 1

- 2 Zuiverheid in de toepassing van (klassieke) architectuurelementen, of: slechts de klassieke orden en het timpaan of het (Romeinse) tempelfront werden toegepast.

Maximumscore 1

- 3 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Mathematische verhoudingen zouden leiden tot een volmaakte vorm van schoonheid omdat deze een universele geldigheid hebben, of omdat zij de orde van Gods schepping zouden weerspiegelen.

Maximumscore 2

- 4 Zij zetten zich af tegen de gewoonte van (eerdere) architecten zoveel mogelijk variaties te bedenken met klassieke elementen en decoraties. De toepassing van deze variaties en eigen bedenksels leidde tot overdaad.

Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven

1

Maximumscore 1

- 5 Huygens behoorde tot de culturele en maatschappelijke elite: hij was erudiet en bereisd en had veel buitenlandse contacten. Daardoor was hij goed op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen.

Maximumscore 1

- 6 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Het beheersen van verschillende disciplines paste bij het (in de Italiaanse Renaissance opgekomen) ideaal van de Homo Universalis. Deze werd gewaardeerd vanwege zijn veelzijdige eigenschappen.

Maximumscore 3

- 7 drie van de volgende:
- De keuze van het historische onderwerp getuigde van kennis van de bijbelse, klassieke en historische literatuur.
 - Een historieschilder diende in staat te zijn de menselijke figuur goed af te beelden; het schilderen van mensfiguren werd gezien als de belangrijkste, maar ook als de moeilijkste opgave.
 - Een schilder van historiestukken kon niet schilderen wat hij waarnam: hij moest zich in de geest een beeld vormen van hetgeen hij wilde schilderen; dit werd moeilijker geacht dan naschilderen.
 - Een historieschilder 'vertelde een verhaal'; daarbij diende hij in de houdingen en gebaren van de figuren emoties en reacties overtuigend te verbeelden; dit vereiste inzicht en verbeeldingskracht.

per juist antwoord

1

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
8 ☐ <i>Aansluitend bij de classicistische traditie</i> één van de volgende:	<u>1</u>
<ul style="list-style-type: none"> • een precieze, fijne factuur, of: gladde verfhuid • aandacht voor details • contouren benadrukt 	
<i>Aansluitend bij de Hollandse zeventiende-eeuwse traditie</i> één van de volgende:	<u>1</u>
<ul style="list-style-type: none"> • een sterk licht/donker contrast • een (tamelijk) monochroom koloriet • een compositie met overwegend diagonalen 	
Maximumscore 2	
9 ☐ De classicistische traditie had een internationaal karakter: vergelijkbare schilderkunst, eveneens gemaakt op basis van klassieke idealen, kende men ook in Frankrijk en Italië. Dit in tegenstelling tot de meer realistische Hollandse schilderkunst. Om die reden werd deze realistische schilderkunst gezien als typerend voor Holland en de zeventiende-eeuwse burgercultuur.	
Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven	<u>1</u>

De schilderkunst van het Realisme en van de Salons

Maximumscore 1

- 10 Millet voelt zich betrokken bij het zware werk van de landarbeiders en voert de glorie van de arbeid op als uitgangspunt voor een schilderij, of: Millet ziet in het nederige onderwerp een nieuw schilderkunstig genre (met een sociaal-kritische teneur).

Maximumscore 3

- 11 drie van de volgende:
- Arbeid (of gebeurtenissen van alledag) werd(en) niet beschouwd als een esthetisch of tot de verbeelding sprekend, schilderkunstig onderwerp.
 - De voorstelling van een boer week af van de heersende conventies, of: het afbeelden van een boer die (op het eerste gezicht) fysieke en mentale gebreken vertoont, werd niet als verheffend beschouwd (maar als provocerend).
 - De 'glorie' die Millet schildert en waarover hij schrijft, wordt opzettelijk niet begrepen en anders geïnterpreteerd: alsof de kunstenaar niets beters kon bedenken.
 - Het bestaan van dit soort mensen wordt ontkend: ze zouden zelfs in een gekkenhuis niet te vinden zijn.

per juist antwoord

1

Maximumscore 1

- 12 één van de volgende:
- Schilderijen van werkende boeren en arbeiders hadden een uitgesproken sociaal karakter; de realisten schilderden arbeiderstaferelen met een grote eerlijkheid/directheid, of: hun onderwerpskeuze zou de sociale veranderingen in een stroomversnelling kunnen brengen.
 - De gevestigde orde was bang voor revolutie. De lagere klassen konden door deze werken worden aangesproken en zij zouden zich tegen de bezittende klasse kunnen keren. Daardoor kregen de werken van de realisten een radicaal politiek karakter en werden de realisten gezien als oproerkraaiers.

Antwoorden	Deel-scores
<p>Maximumscore 2</p> <p>13 ☐ twee van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De vrij 'ruwe' schilderwijze druist in tegen de toen gangbare/geapprecieerde schildertechniek. • De geringe detaillering sluit niet aan bij de waardering/voorkeur voor verfijning destijds. • Het lage standpunt bevindt zich dichtbij de figuur, of: Millet heeft weinig afstand van de oprijzende man genomen. • Het contrast tussen het vlakke land en de zich oprichtende boer confronteert de beschouwer onverbloemd met de figuur van de boer. • Het (diffuse strijk)licht versterkt de (kromme) gestalte van de zwoegende boer. <p>per juist antwoord</p>	<p><u>1</u></p>
<p>Maximumscore 2</p> <p>14 ☐ twee van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het onderwerp is ontleend aan de klassieke mythologie (de bijfiguren zijn klassieke waternimfen en watergoden). • De naakten zijn vormgegeven volgens de klassieke schoonheidsidealen (maar met een modern aandoende echtheid, bijvoorbeeld in de gezichten). • De scène is verleidelijk opgevoerd met het nodige sentiment, bijvoorbeeld in de sensuele blikken en/of door de roze tinten. <p>per juist antwoord</p>	<p><u>1</u></p>
<p>Maximumscore 1</p> <p>15 ☐ één van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De voorstelling doet denken aan 'De geboorte van Venus' van Botticelli. • De voorstelling doet denken aan 'Galatea' van Rafaël. • De mannelijke naakten tonen de spierkracht die je aantreft in werken van Michelangelo. 	
<p>Maximumscore 2</p> <p>16 ☐ • De houding en het voorkomen van het naakt van Bouguereau is nogal onwerkelijk: er rust bijvoorbeeld nauwelijks gewicht op haar voeten, de heup is te rond en het haar te dik en te zwaar; ze is letterlijk een 'toonbeeld van schoonheid'</p> <p>• Courbet schilderde zijn 'model' zo realistisch mogelijk, zonder retouches (ook het vasthouden van een doek is onopgesmukt/alledaags) en het model is van ons afgewend</p>	<p><u>1</u></p> <p><u>1</u></p>
<p>Maximumscore 1</p> <p>17 ☐ Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: De vrouwen hebben voor het poseren steun gezocht: ze plaatsten hun handen tegen een wand. Dat is te zien aan de gestrekte armen die vanuit de voorstelling niet kunnen worden verklaard.</p>	
<p>Maximumscore 3</p> <p>18 ☐ drie van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hij plaatst het gefotografeerde model voor het schilderij, of: het schilderij wordt gedeeltelijk overlapt door het jonge naakt. • Hij plaatst het schilderij van Courbet 'in perspectief', of: hij snijdt het schilderij (schuin) af. • Hij neemt slechts een uitsnede van Courbet's schilderij. • Het jeugdige naakt lijkt langs het schilderij te lopen, of: het jonge naakt lijkt niet in het schilderij geïnteresseerd. <p>per juist antwoord</p>	<p><u>1</u></p>

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Maximumscore 1

- 19 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
De vormgever van deze advertentie doet (eigenlijk) hetzelfde als Bouguereau (en andere salonschilders): zij prefereren (een) geïdealiseerde schoonheid/vrouw boven een werkelijke 'uit het leven gegrepen' figuur.

Warhol en Duchamp

Maximumscore 3

- 20 drie van de volgende:
- Hij gebruikt de zeefdruktechniek niet om er een oplage mee te maken maar als techniek voor beeldend werk, of: hij gebruikt de zeefdruktechniek niet vanwege de kwantiteit die hij ermee kan bereiken, maar om de kwaliteit ervan.
 - Hij maakt gebruik van (zwart/wit) krantenfoto's die door anderen zijn gemaakt.
 - Voor zestien beelden gebruikt hij minder (dan zestien) foto's die gespiegeld worden en/of waarvan de achtergrond wordt bijgewerkt, of: hij brengt variaties op het negatief en/of op de zeef aan.
 - Hij drukt op (beschilderd) doek.
 - Hij handhaaft onregelmatigheden.

per juist antwoord

1

Maximumscore 2

- 21 twee van de volgende:
- Door de onregelmatigheden krijgen de voorstellingen het karakter van 'vluchtige momenten'.
 - Door de onregelmatigheden ontstaat er in het (seriële) werk een zekere spanning.
 - Door de onregelmatigheden lijkt er een beeld van onverschilligheid/nonchalance te ontstaan.

per juist antwoord

1

Maximumscore 3

- 22 . De zeefdruktechniek biedt de mogelijkheid om te werken zonder dat persoonlijke elementen als penseelhantering en/of mengsporen van verf zichtbaar worden 1
 • De zeefdruktechniek biedt de mogelijkheid om een werk meer keren te maken 1
 • De zeefdrukinstallatie/het zeefdrukraam kan door derden/assistenten van zijn Factory worden bediend 1

Maximumscore 2

- 23 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
In de jaren zestig 'ontstond' in Amerika de moderne consumptiemaatschappij waarin de productie van goederen vaak anoniem is, de beschikbaarheid groot is en de verspreiding ervan snel verloopt. Het voor de productie van beeldend werk inzetten van een techniek die 'anoniem' en 'snel' is, sluit aan bij de Amerikaanse maatschappij van die dagen.

Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven

1

Maximumscore 1

- 24 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
Na de moord werd het verdriet van Jackie door de media breeduit en op sensationele wijze, in vele close-ups, in beeld gebracht. Warhol verwerkt in dit beeld met opzet krantenfoto's en toont daarmee dat het belangrijkste van dit soort gebeurtenissen de nieuwswaarde is (de werkelijke gevoelens van Jackie leer je niet kennen).

Maximumscore 1

- 25 één van de volgende:
- Door op de reproductie van een wereldberoemd werk te tekenen en te schrijven maakt Duchamp de 'uniekheid' en/of de kostbaarheid van het werk betrekkelijk.
 - Duchamp geeft met deze bespotting aan dat een (moderne) kunstenaar nog iets anders kan dan vereerde 'iconen' schilderen (die een plaats krijgen in een museum en in het publieke geheugen).
 - Duchamp geeft aan dat de motieven die tot dit beroemde schilderij hebben geleid misschien minder verheven waren dan werd aangenomen.

Maximumscore 2

- 26 twee van de volgende:
- Beiden beschouwen het gebruik van bestaande objecten/beelden als wezenlijk voor hun scheppend proces, of: beiden meten de originaliteit van een kunstenaar af aan hetgeen hij toevoegt of verandert aan het bestaande.
 - Beiden stellen daarmee de gebruikelijke/traditionele kenmerken van kunst ter discussie.
 - Beiden reduceren de eigen rol als scheppend kunstenaar tot het minimale, zowel in de keuze van de motieven als in de productie, of: ze gaan uit van het conceptuele.

per juist antwoord

1

Maximumscore 2

- 27 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
Alle gegeven analyses en interpretaties werden door hen terecht genoemd, welke strekking deze ook hadden. Ze verdedigden zich niet tegen verwijten.

Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven

1

Mode**Maximumscore 2**

- 28 drie van de volgende belangen:
- de ontwerpen worden eigendom van de HEMA
 - het veranderen/verbeteren van het imago door 'design' aan het traditionele assortiment van goedkope artikelen toe te voegen
 - het verbeteren van het imago door zich als een mecenas (voor de kunsten) op te stellen
 - het aanboren van een nieuwe groep kopers (die geïnteresseerd is in kunst en design)
 - het verkrijgen van publiciteit
 - studenten zijn (relatief) goedkope ontwerpers, of: ontwerpers in opleiding zijn relatief goedkoop
 - studenten zullen zich (in tegenstelling tot gevestigde ontwerpers) gemakkelijk voegen naar de eisen van de opdrachtgever

Indien twee belangen juist

1

Indien minder dan twee belangen juist

0

Maximumscore 2

- 29 drie van de volgende motieven:
- opdoen van 'echte' werkervaring (en niet zoals op de academie een soort laboratoriumervaring)
 - verwerven van naamsbekendheid in de media
 - zich als toekomstig ontwerper profileren
 - bereiken dat zijn ontwerp in productie wordt genomen

Indien twee motieven juist

1

Indien minder dan twee motieven juist

0

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
30 ☐ drie van de volgende aspecten:	
<ul style="list-style-type: none"> • ruimvallend model • soepel vallende stof • zacht materiaal • natuurlijk/ademend materiaal 	
Indien twee aspecten juist	<u>1</u>
Indien minder dan twee aspecten juist	<u>0</u>
Maximumscore 2	
31 ☐ twee van de volgende:	
<ul style="list-style-type: none"> • Het winnen van deze prijsvraag brengt de ontwerper in (direct) contact met professionele beroepsbeoefenaars: zij zitten in de jury. • De winnaar mag kosteloos meedoen aan vakbeurzen, of: de winnaar krijgt de gelegenheid etalages van vooraanstaande boetieks in te richten. • De winnaar krijgt ondersteuning van een (professioneel) pr-bureau. • De winnaar komt in de publiciteit, of: komt onder de aandacht van een breed/breder publiek. 	
per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 2	
32 ☐ twee van de volgende:	
<ul style="list-style-type: none"> • de toepassing van stugge/stijve materialen, of: de kleding lijkt een pantser • de opbouw in vele lagen • de toepassing van blinddoek(en) 	
per juist aspect	<u>1</u>
Maximumscore 2	
33 ☐ de twee volgende:	
<ul style="list-style-type: none"> • Deze creaties accentueren het lichaam niet, zoals gebruikelijk was, maar verhullen het. • Ze zijn gemaakt van gedragen stoffen die sporen van slijtage vertonen en van stoffen die 'mishandeld'/'aangetast' zijn. 	
per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 2	
34 ☐ • De collectie in 1993 heeft een negatief/alternatief karakter: hier geven Viktor en Rolf commentaar op de (tradities en/of opvattingen van de) wereld van de couture: ze presenteren 'vormeloze' kleding; de materialen zijn stug, beschadigd en tweedehands. (Ze zijn niet uit op glamour en schoonheid.)	<u>1</u>
• De collectie van 1999 sluit aan bij de opvattingen binnen de wereld van de couture: een aantal ontwerpen uit de collectie accentueert het lichaam; de creaties vertonen 'coupe' of zijn 'gemodelleerd'; de materialen zijn minder stug, nieuw en van decoraties voorzien. (Ze stralen schoonheid en luxe uit.)	<u>1</u>
Maximumscore 2	
35 ☐ • Bij de HEMA-wedstrijden zijn strenge criteria geformuleerd, zowel op het gebied van de functionaliteit als van de mogelijkheid tot (massa)productie. Meedoen is een krachtmeting met het bedrijfsleven	<u>1</u>
• Bij de prijsvraag van Hyères ontbreken criteria; de vrijheid is groot: functionaliteit en massaproductie spelen geen rol. Meedoen is een krachtmeting met andere couturiers	<u>1</u>

Maximumscore 3

- 36 drie van de volgende:
- vaktechnische vaardigheden
 - de vaardigheid 'oorspronkelijke' ideeën (los van stereotiepen) te ontwikkelen, of: eigen visie en vormgeving te ontwikkelen
 - vaardigheden op het terrein van marketing, communicatie en public relations
 - anticiperen/inspelen op de tijdgeest
 - zich thuis voelen en zich bewegen in de modewereld (in binnen- en buitenland)

per juist antwoord

1

Copyrights:

Afbeelding 4: Koninklijk Kabinet van schilderijen Mauritshuis, 's-Gravenhage
Figuur 4: HEMA, Secretariaat Ontwerpwedstrijd

Met dank aan:

Afbeelding 11: Viktor & Rolf, Amsterdam
Afbeelding 12 en figuur 5: Groninger Museum, Groningen en Peter Tahl

Einde